

Yüzyıllık Karşılıklı Saygı

**Türk- Macar Diplomatik İlişkilerinin 100. Yılı Kutlaması Çerçevesine Bir
Dipnot**

Gergő Máté KOVÁCS* – Áron SIPOS**

* İstanbul Liszt Enstitüsü Macar Kültür Merkezi- Kültür Ataşesi

** İstanbul Liszt Enstitüsü Macar Kültür Merkezi Müdürü

Macarlar ve Türkler 20. yüzyıla, sıkıntılar ve yakınlaşmalar, savaşlar ve uzlaşmalarla dolu, uzun ve engebeli bir yol kat ettikten sonra ulaşımlardır. Bu ilişkilerin tarihinde en başlarda, Orta Asya kökenli ve ortak tarihle örtülü efsanevi geçmişi yer almaktadır. 15- 16. Yüzyıllar ise Macarlar ve Osmanlılar arasında sürekli savaş ve çatışmaların yaşandığı bir dönem olmuştur. Ancak Osmanlı döneminden sonra Macar- Türk ilişkileri önemli ölçüde iyileşmiştir. Bunun nedenlerinden biri ise, Kárpát Havzası'nda yenilgiye uğrayan devrimlerin ve kurtuluş mücadelelerinin liderlerinin ülkelerini terk etmek zorunda kaldıklarında, genellikle Osmanlı İmparatorluğu'na sığınmaları ve padişahın himayesinden yararlanmalarıydı.

Bugün Macarlar ve Türkler onların anısını birlikte yaşatmaktadır. Bu süreç Macar- Türk ilişkilerinde bir tür sempatinin gelişmesine vesile olmuş, Birinci Dünya Savaşı'nda müttefikler olarak mücadele etmelerini ve Macar- Türk silah dostluğunu getirmiştir. Silahlı ittifakın yanı sıra, Birinci Dünya Savaşı dönemi ve 20. yüzyılın başlarına, kültürel ve diplomatik işbirliği de damgasını vurmuştur.

İstanbul Macar Bilim Enstitüsü'nün açılması, Gül Baba'nın Buda'daki türbesi ya da Prens II. Ferenc Rákóczi'nin Tekirdağ'daki yemekhanesi gibi ortak mirasın araştırılması ve yenilenmesi veya Budapeşte'nin merkezi bir Caddesi'ne Sultan Mehmed Bulvarı adı verilmesiyle eş zamanlı olarak, İstanbul'da Macar Kardeşler Caddesi'nin açılması gibi sembolik jestler askeri ittifakın başarılarıyla birleşmiştir. Cihan Harbi'nden sonra Türkiye Cumhuriyeti ve Macaristan Krallığı kısa sürede birbirlerini bulmuş, Türkiye ve Macaristan 18 Aralık 1923'te imzaladıkları Dostluk Antlaşması ile ülkeler arası ilişkiler yeni bir boyut kazanmıştır.

Günümüze dek yürürlükte olan bu anlaşmanın 100. yıldönümünü özel bir vesile sayıp karşılıklı olarak “kültür yılı” gerçekleştirip kültürlerimizin geçmişini ve bugününü birbirimize tanıtmayı hedef koyduk. Bu vesileyle devam eden etkinliklerimiz sayesinde, 20. yüzyılın başında Türkiye Cumhuriyeti'ne gelerek gelişmesine katkıda bulunan tarım, meteoroloji, hayvancılık, mimarlık, peyzaj mimarlığı, araştırma ve eğitim gibi çeşitli disiplinlerde iz bırakan, çeşitli alanlarda faal Macar uzmanlarını da anmaktayız. Bu aktif bilgi aktarımı, seçkin Macar ve Türk akademisyenlerin iki ülkenin tarihi ve kültürünün çeşitli yönlerinin kesişim noktalarını araştırmasıyla günümüzde de devam etmektedir. Uzmanlar arasında canlı bir diyalogun olması ve bunlar aracılığıyla gerçekleşen etkileşimler çok önemlidir. Ortak düşüncenin devam etmesini ve Dostluk Antlaşması ile resmen tesis edilen işbirliğinin önümüzdeki on yıllar ve yüzyıllarda iki ülke arasındaki kültürel etkileşim için sağlam bir temel oluşturmasını umuyoruz. Ayrıca, seçkin araştırmacıların yer aldığı bu antolojiye benzer daha nice akademik çalışmaların hazırlanmasını diliyoruz.

Temmuz 2024 6/11 (Volume 6/11, June 2024)

-Türk-Macar Diplomatik İlişkilerinin 100. Yılı Özel Sayısı-